

EXPLORATORY FACTOR ANALYSIS (EFA) BAGI PARENTAL SLEEP ATTITUDES SCALE (PSAS) VERSI BAHASA MELAYU

(Exploratory Factor Analysis For Parental Sleep Attitudes Scale in Malay Language Version)

Suwaibah Zakaria, Suzana Mohd Hoesni, Roseliza Murni Ab Rahman & Zainah Ahmad Zamani

ABSTRAK

Tidur merupakan satu keperluan penting bagi kanak-kanak. Tanpa tidur yang cukup, perkembangan kanak-kanak secara keseluruhannya akan terganggu. Ia dapat dipengaruhi oleh corak aturan tidur yang dipilih oleh ibu bapa atau penjaga mereka. Corak aturan tidur merujuk pada lokasi di mana kanak-kanak tidur. Memandangkan kanak-kanak adalah individu yang masih bergantung sepenuhnya kepada ibu bapa atau penjaga mereka, maka sikap ibu bapa atau penjaga terhadap corak aturan tidur akan mempengaruhi bagaimana pengurusan tidur kanak-kanak dan sekaligus mempengaruhi kuantiti dan kualiti tidur mereka. Kajian ini bertujuan untuk menilai aspek psikometrik bagi instrumen *Parental Sleep Attitudes Scale (PSAS)* versi bahasa Melayu. Instrumen ini digunakan untuk mengukur sikap dan pandangan ibu terhadap corak aturan tidur kanak-kanak. Instrumen ini terbahagi kepada dua komponen yang mengukur sikap terhadap corak tidur bersendirian dan tidur bersama. Keseluruhan skala mengandungi 16 item. PSAS telah diterjemahkan ke dalam bahasa Melayu dengan menggunakan prosedur *back to back translation* yang diperkenalkan oleh Brislin. Responden dalam kajian ini terdiri daripada 154 ibu bekerja di sekitar Kota Kinabalu, Sabah. Keputusan *exploratory factor analysis* (EFA) mendapati 15 daripada 16 item tersebut adalah diterima kerana nilai *factor loading* melebihi 0.6. Walau bagaimanapun, daripada enam komponen yang terbentuk, hanya komponen 1 dan 2 sahaja yang mempunyai nilai *alpha cronbach* minimum 0.7 dan memenuhi syarat yang ditetapkan. Ini bermakna, untuk konteks tempatan, instrumen ini perlu disusun komponen dan itemnya kembali sebelum digunakan untuk tujuan kajian yang sebenar.

Kata kunci: psikologi keibubapaan, corak aturan tidur, kanak-kanak, ibu bekerja, *exploratory factor analysis*

ABSTRACT

Sleep is a vital necessity need for children. Without enough sleep, a child's development as a whole will be disturbed. The quality of sleep in children is affected by sleep arrangement that selected by their parent or caregiver. Sleep arrangement refers to the location where a child sleeps. Given that children are individuals who still depend on their parents or caregivers, the attitude of the parents or caregivers toward sleep pattern and arrangement will affect how children manage sleep and thus affect the quantity and quality of their sleep. The purpose of the study was to assess

psychometric aspect of Parental Sleep Attitudes Scale (PSAS) Malay version. This instrument was used to measure maternal attitude and opinion towards sleep arrangement of young children. The instrument divided to two component that measure maternal attitude toward solitary sleeping and co-sleeping. Overall scale consisted of 16 items. PSAS was translated into Malay language by using back to back translation procedure proposed by Brislin. Respondents of the study were 154 working mothers at Kota Kinabalu, Sabah. The result of exploratory factor analysis (EFA) found that 15 from 16 items were accepted due to factor loading greater than 0.6. however, only component 1 and 2 from 6 components extracted required the value of alpha cronbach minimum 0.7. As conclusion, for local context, this instrument need to rearrange the items measuring the construct into their respective components accordingly before proceed with data collection in the field study.

Keywords: parenting psychology, sleep arrangement, children, working mother, exploratory factor analysis

PENGENALAN

Corak aturan tidur antara ibu bapa dan anak-anak yang masih kecil telah menjadi satu topik yang popular untuk dikaji dan dibincangkan sejak beberapa dekad yang lalu. Corak aturan tidur merujuk kepada lokasi di mana kanak-kanak tidur terutama pada waktu malam. Persoalan “kanak-kanak tidur di mana” telah menjadi satu isu utama dalam pelbagai bidang kajian termasuk psikologi, sosiologi, antropologi, kesihatan dan perubatan (McKenna 1996). Sikap ibu memainkan peranan yang penting dalam menentukan corak aturan tidur yang dipilih untuk anak-anak. Beberapa kajian lepas mendapati wujud hubungan yang positif antara kualiti perkahwinan, sikap dan praktik keibubapaan (Ball 2002; 2007; Hayes et al., 2007). Menurut Goldberg dan Easterbrooks (1984), hubungan ibu bapa-anak dan ciri-ciri pasangan yang saling bergantung memainkan peranan penting dalam sesebuah sistem dinamik keluarga. Selain itu, sebuah perkahwinan yang mempunyai kualiti yang baik didapati berkait secara positif dengan sikap dan kepercayaan ibu bapa.

Dalam membuat kajian berkaitan pengurusan tidur dalam kalangan kanak-kanak, menjadi satu kepentingan untuk mengenal pasti sejauh mana sikap dan pandangan ibu terhadap corak aturan tidur kanak-kanak. Ini kerana ibu merupakan individu utama yang terlibat dalam menjaga kanak-kanak. Terdapat pelbagai instrumen yang telah dibina bagi mengukur sikap ini termasuklah *Parental Sleep Attitudes Scale (PSAS)*. Instrumen ini telah dibina oleh Keller dan Goldberg (2013) yang bertujuan mengukur sikap dan pandangan ibu terhadap corak aturan tidur kanak-kanak. Memandangkan tidak semua instrumen yang dibina bersesuaian dengan konteks tempatan, maka kajian ini dijalankan dengan tujuan mengadaptasi instrumen tersebut untuk disesuaikan dengan konteks tempatan.

OBJEKTIF KAJIAN

Dapatan kajian lepas jelas menunjukkan bahawa sikap ibu terhadap corak aturan tidur kanak-kanak mempengaruhi kualiti tidur kanak-kanak (Germo et al. 2007). Walau bagaimanapun, masih kurang kajian yang menggunakan PSAS dalam mengukur sikap terhadap corak aturan tidur kanak-kanak dalam kalangan ibu di Malaysia khususnya ibu bekerja. Sehingga kini, tiada instrumen standard yang bersesuaian dengan konteks tempatan yang boleh digunakan (Firouzi et al. 2013). Sehubungan dengan itu, kajian ini bertujuan untuk menilai aspek psikometrik bagi instrumen *Parental Sleep Attitudes Scale (PSAS)*. Aspek psikometrik yang dikaji terbahagi kepada dua iaitu kesahan dan

kebolehpercayaan instrumen. Kajian ini adalah sebahagian daripada kajian sebenar pengkaji dalam memahami konsep tidur dalam kalangan kanak-kanak awal.

SOROTAN KAJIAN LEPAS

Mendapat tidur yang baik dan berkualiti bagi kanak-kanak merupakan satu usaha bersama antara kanak-kanak, ibu dan bapa atau penjaga. Menurut Sears dan Sears (2003), kanak-kanak yang dibaringkan dengan orang yang dikenali dan di tempat yang telah biasa baginya boleh membantu mereka tidur dengan mudah. Melalui gambaran mental tersebut, kanak-kanak belajar tentang kasih sayang dan rasa percaya. Tidur di lengan ibu atau sambil menyusu bersama ibu membentuk sikap untuk tidur yang sihat dalam kalangan kanak-kanak. Kanak-kanak juga belajar untuk tidak menahan diri dari tidur dan tidak takut untuk terus tidur.

Banyak kajian tentang corak aturan tidur dalam kalangan kanak-kanak yang telah dijalankan di seluruh dunia (Ball, 2007; Keller & Goldberg, 2004; Huang et al., 2010; Goldberg & Keller, 2007; Gerimo et al., 2007, Hayes et al., 2007; Chou, 2009; Jain et al., 2011; Krouse et al., 2012; Rigda et al., 2000; Javo et al., 2004; Okami, 1995). Corak aturan tidur merujuk pada lokasi di mana kanak-kanak tidur terutama pada waktu malam. Terdapat beberapa corak seperti tidur sendiri secara berdikari di dalam bilik sendiri (*solitary sleeping*), tidur berkongsi tilam dengan ibu atau tidur di dalam bilik yang sama dengan ibu tetapi di tilam yang berbeza (*co-sleeping*).

Terdapat pelbagai definisi yang berbeza-beza yang dikemukakan oleh para pengkaji lepas berkenaan corak tersebut. Menurut Huang et al (2010), *co-sleeping* merujuk kepada apa-apa sahaja situasi yang mana penjaga dewasa; kebiasaannya ibu, tidur dekat dengan bayi mereka bagi membolehkan masing-masing memberi tindak balas terhadap isyarat sensori dari masing-masing. Pengaturan ini umumnya bermaksud tidur di tilam yang sama dan tidak merujuk kepada berkongsi bilik tidur dan tidur di tilam yang berbeza.

McKenna et al. (1993) dan McKenna dan Volpe (2007) pula berpandangan bahawa kedekatan jarak tidur antara ibu atau penjaga dengan anak yang dimaksudkan adalah sehingga masing-masing boleh memberi respon sesama sekurang-kurangnya dua rangsangan sensori (sentuhan, bau, gerakan, penglihatan dan/atau bunyi). *Solitary sleeping* pula merujuk tidur di tilam sendiri (Burnham, 2007). Manakala menurut Gerimo et al (2007), ia merujuk kepada tidur di tilam sendiri dan di bilik sendiri.

Ahli psikologi dan antropologi mendapati corak tidur *co-sleeping* merupakan corak aturan tidur utama bagi kanak-kanak dalam kebanyakan negara dan budaya (Chou, 2009; Barry & Paxson, 1971). Antaranya di Jepun (Miyaka et al., 1985; Hobara, 2003), tanah besar China (Liu et al., 2003), seluruh masyarakat India (Shweder, 2003), dalam kalangan Basque (Crowford, 1994) dan masyarakat tanah tinggi Maya (Morelli et al., 1992). Kelaziman menggunakan corak aturan tidur *co-sleeping* juga berlaku dalam beberapa kumpulan etnik di Amerika Syarikat (Medoff & Schaefer, 1993). Walaupun corak ini merupakan pilihan utama kebanyakan negara dan budaya, namun ianya bukanlah suatu norma dalam budaya barat (Chou, 2009). Ibu bapa di barat dinasihatkan agar bayi mereka perlu tidur sendirian di tempat tidur mereka (Carpenter, et al., 2004; Nakamura, Wind & Danello, 1999).

Lazimnya, *co-sleeping* tidak digalakkan oleh ahli perubatan di beberapa negara membangun seperti Amerika Syarikat, UK dan Jerman. Walau bagaimanapun, tiada kajian yang menunjukkan secara jelas bahawa *co-sleeping* secara umumnya tidak selamat (Farooqi et al. 1993; American

Academy of Pediatrics 1997; Hunsley 2002; Stephen 2005). Ibu bapa di Amerika Syarikat dan Eropah khususnya cenderung percaya bahawa individualistik dan kuasa autonomi merupakan perkara asas untuk kejayaan di masa hadapan. Dalam masyarakat barat, kepercayaan bahawa hanya yang kuat sahaja yang akan dapat bertahan (*will survive*) membuatkan mereka takut jika mempunyai anak yang tidak dapat menghadapi tekanan dan tekanan psikologi seperti ini sentiasa menghantui pemikiran ibu bapa (Okami et al. 2002; Davis et al. 2004).

Berbeza pula dengan kebanyakan negara Asia, khususnya negara-negara yang tidak membangun. *Co-sleeping* lazimnya menjadi kebiasaan dalam kebanyakan masyarakat Asia (Wilinger et al. 2003). Tidur di tilam yang sama dengan ibu dan bapa merupakan satu kebiasaan bagi kanak-kanak di China (Huang et al 2010). Ia merupakan satu kebiasaan yang diterima sosial sebagai sebahagian dari proses asuhan kanak-kanak secara semulajadi. Nilai keluarga masyarakat China dan sistem nilai budaya menekankan ikatan kekeluargaan sesama ahli dan corak pengaturan tidur ini didapati mempengaruhinya secara positif. Ibu bapa dianggap kejam jika mereka mengamalkan norma Amerika Syarikat dengan meletakkan anak mereka tidur di bilik yang berasingan. Idea yang sama turut didapati dalam kalangan masyarakat Jepun (Caudill & Plath 1966).

Di Malaysia, tidak banyak kajian yang telah dijalankan berkaitan dengan corak aturan tidur dalam kalangan kanak-kanak. Salah satu kajian yang dijalankan oleh Firouzi et al. (2013) adalah berkaitan paten dan masalah tidur dalam kalangan kanak-kanak di Malaysia. Kajian ini mendapati bahawa 41.5% kanak-kanak yang terlibat dalam kajian tidak mendapat jumlah tidur yang cukup sesuai dengan keperluan mereka dan ianya berbeza secara signifikan mengikut umur. Walau bagaimanapun, skor masalah tidur didapati rendah secara signifikan dalam kalangan kanak-kanak yang berada di luar bandar dan yang mempunyai BMI pada tahap yang normal. Berbeza dengan kanak-kanak di bandar dan dalam kalangan yang mengalami masalah obesiti atau berat badan berlebihan, mereka cenderung mengalami masalah tidur yang lebih tinggi. Selain itu, Ramamurthy et al. (2012) pula mendapati faktor menyusukan bayi mempunyai hubungan dengan pemilihan corak aturan tidur bersama (*co-sleeping*) dalam kalangan ibu dan kanak-kanak.

Kajian terperinci berkaitan tidur dalam kalangan kanak-kanak sangat diperlukan memandangkan tidur merupakan keperluan asas yang perlu dipenuhi kanak-kanak seawal usia mereka dilahirkan. Tidur yang cukup membantu proses perkembangan fizikal, kognitif, emosi dan sosial yang sihat. Sehubungan dengan itu, pengkaji menjalankan kajian ini bagi mengenal pasti sikap ibu bekerja di Malaysia, khususnya di negeri Sabah terhadap pemilihan lokasi tidur bagi kanak-kanak.

METODOLOGI KAJIAN

Rekabentuk Kajian

Kajian ini merupakan kajian berbentuk tinjauan dengan menggunakan instrumen *Parental Sleep Attitudes Scale (PSAS)* yang bertujuan untuk menilai aspek psikometrik bagi instrumen tersebut. Kesahan instrumen dinilai melalui analisis faktor manakala kebolehpercayaan pula dinilai dari aspek ketekalan dalaman melalui ujian *alpha cronbach*.

Subjek dan Tempat Kajian

Seramai 154 orang subjek terdiri daripada ibu bekerja yang mempunyai anak yang berumur dalam lingkungan 18 hingga 36 bulan. Kajian ini dijalankan di taska yang berdaftar di sekitar Kota Kinabalu, Sabah.

Instrumen Kajian

Instrumen *Parental Sleep Attitudes Scale (PSAS)* telah digunakan dalam kajian ini. Instrumen PSAS ini telah dibentuk oleh Keller dan Goldberg (2013) yang bertujuan untuk mengukur sikap dan pandangan ibu terhadap corak aturan tidur bayi dan kanak-kanak awal. Ibu diminta untuk memberikan respon mereka pada setiap item yang diberikan yang mewakili dua sub skala iaitu sikap ibu terhadap corak aturan tidur bersendirian dan sikap ibu terhadap corak aturan tidur bersama. Skala *likert* telah digunakan yang mana 1 mewakili sangat tidak setuju dan 6 mewakili sangat setuju. Jadual 1 menunjukkan bilangan item mengikut komponen manakala Jadual 2 menunjukkan contoh item bagi setiap komponen:

Jadual 1: Senarai dan bilangan item mengikut komponen PSAS

Komponen PSAS	Item	Bilangan item
Sikap ibu terhadap corak tidur bersendirian	1a, 2a, 3a, 4a, 5a, 6a, 7a, 8a	8
Sikap ibu terhadap corak tidur bersama	1b, 2b, 3b, 4b, 5b, 6b, 7b, 8b	8
Jumlah		16

Jadual 2: Contoh item bagi setiap komponen

Komponen PSAS	Contoh Item
Sikap ibu terhadap corak tidur bersendirian	Bayi yang berusia 6 bulan yang kebiasaannya menangis sendirian bila hendak tidur akan merasa terabai.
Sikap ibu terhadap corak tidur bersama	Berkongsi tempat tidur, jika ianya berlarutan dalam tempoh yang lama/panjang, ia merupakan satu tabiat yang susah untuk dihilangkan.

Analisis Data

Data kajian ini dianalisis menggunakan *IBM SPSS Statistics 21*. Bagi tujuan menguji kesahan instrumen, pengkaji menilai kesahan konstruk melalui *exploratory factor analysis (EFA)* menggunakan *varimax rotation*. EFA bertujuan untuk menilai pembahagian dimensi item bagi mengukur konstruk yang ditetapkan. Awang (2010; 2012) menekankan bahawa setiap pengkaji perlu menjalankan prosedur EFA untuk setiap konstruk bagi mengenal pasti apakah wujud perbezaan dimensi item dengan kajian terdahulu. Manakala bagi tujuan menguji kebolehpercayaan instrumen, pengkaji menilai tahap kebolehpercayaan dengan menggunakan ujian statistik *Alpha Cronbach*.

HASIL KAJIAN

Keputusan *Exploratory Factor Analysis (EFA)*

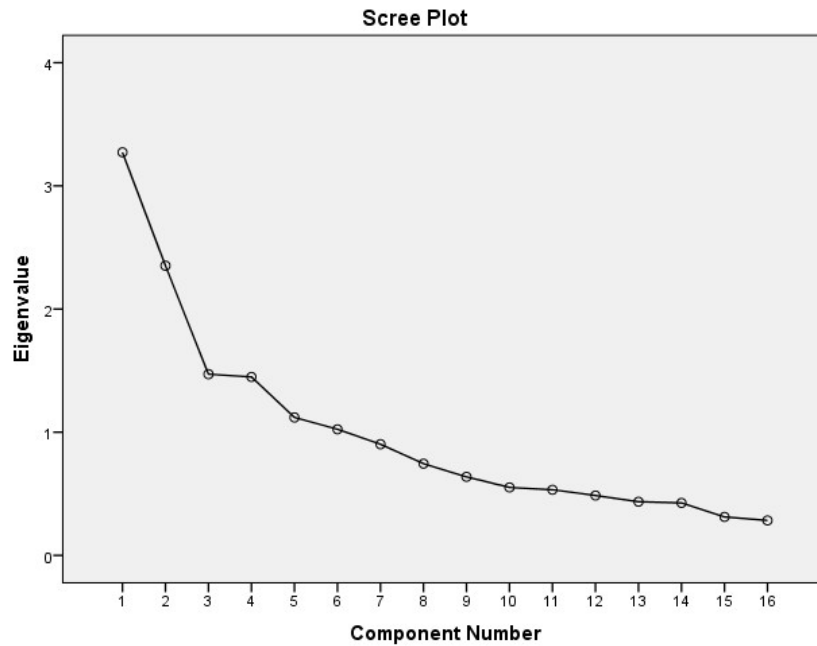
Setiap soal selidik atau instrumen yang ingin digunakan oleh pengkaji dalam sesebuah kajian perlu diuji terlebih dahulu tahap kesahannya. Menurut Azhar dan Nawi (2004), kesahan membawa maksud bahawa soal selidik atau instrumen yang digunakan itu benar-benar mengukur pemboleh ubah yang dimaksudkan pengkaji di dalam kajian mereka. Mohd Majid (1990) pula berpandangan bahawa menjadi suatu keperluan bagi pengkaji untuk memastikan bahawa item yang terdapat di dalam soal selidik adalah bersesuaian dengan subjek yang ingin dikaji. Soal selidik akan mempunyai tahap kesahan yang tinggi jika darjah kebolehan mengukur apa yang hendak diukur adalah tinggi (Sidek, 1990).

Keputusan dalam Jadual 3 menunjukkan statistik deskriptif bagi setiap item yang mengukur konstruk PSAS. Konstruk PSAS diukur menggunakan 16 item dalam satu set instrumen yang menggunakan skala interval dari 1 (sangat tidak setuju) hingga 6 (sangat setuju) bagi setiap pernyataan item. Item dikodkan sebagai p1 hingga p16. Skor min bagi setiap item adalah antara 2.01 dan 4.75 manakala skor sisihan piawai adalah antara 1.04 dan 1.67.

Jadual 3: Statistik deskriptif bagi item yang mengukur PSAS

Statistik Deskriptif			
	Min	Sisihan Piawai	Analisis N
p1	3.27	1.67	154
p2	2.87	1.38	154
p3	3.07	1.55	154
p4	2.59	1.39	154
p5	2.47	1.44	154
p6	2.48	1.33	154
p7	2.07	1.21	154
p8	2.83	1.26	154
p9	3.98	1.47	154
p10	3.27	1.46	154
p11	2.66	1.35	154
p12	4.75	1.24	154
p13	3.45	1.57	154
p14	2.01	1.04	154
p15	3.47	1.62	154
p16	4.25	1.22	154

Keputusan *scree plot* dalam Rajah 1 menunjukkan enam dimensi atau komponen hasil daripada prosedur EFA bagi konstruk ini. Dengan kata lain, prosedur EFA telah mengklasifikasikan 16 item ini kepada enam dimensi atau komponen. Setiap dimensi atau komponen mempunyai sejumlah item yang tersendiri. *Rotated component matrix* akan menentukan item mana berada dalam dimensi atau komponen yang mana (Awang 2012).

Rajah 1: Scree plot membentuk enam komponen

Exploratory Factor Analysis menggunakan kaedah *extraction of principal component* dengan *varimax rotation (variation maximization)* turut dijalankan ke atas 16 item yang mengukur kosntruk sikap ibu terhadap corak aturan tidur kanak-kanak ini. Keputusan dalam Jadual 4 menunjukkan nilai *Bartlett's Test of Sphericity* adalah signifikan ($P\text{-Value} < 0.05$). Selain itu, pengukuran bagi ketepatan sampel menggunakan *Kaiser-Meyer-Olkin (KMO)* adalah baik kerana memenuhi nilai yang ditetapkan iaitu 0.6 (Awang 2012). Kedua-dua keputusan ini (*Bartlett's Test* adalah signifikan dan $KMO > 0.6$) menunjukkan bahawa data ini adalah sesuai untuk diteruskan dengan prosedur pengurangan data berikutnya (Awang 2012).

Jadual 4: KMO dan *Bartlett's Test* bagi konstruk PSAS

<i>Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy</i>	.687
<i>Bartlett's Test of Sphericity</i>	<i>Approx. Chi-Square</i> 582.617
	df 120
	Sig. .000

Keputusan Dimensi atau Komponen dan *Total Variance Explained*

Keputusan seperti dalam Jadual 5 menunjukkan terdapat enam dimensi atau komponen yang muncul hasil prosedur EFA berdasarkan nilai *Eigenvalue* lebih besar dari 1.0. Keputusan kajian mendapati nilai *Eigenvalue* berada pada nilai antara 1.024 dan 3.272. Sementara itu, nilai varians bagi komponen 1 adalah 14.580%, komponen 2 adalah 14.333%, komponen 3 adalah 11.434 %, komponen 4 adalah 9.587%, komponen 5 adalah 9.241 % dan komponen 6 adalah 7.619%. Jumlah keseluruhan varians bagi mengukur konstruk PSAS ini adalah 66.794%. Ini menunjukkan bahawa bilangan komponen dan item bagi setiap komponen adalah bersesuaian untuk mengukur konstruk sikap ibu terhadap corak aturan tidur kanak-kanak kerana jumlah varians keseluruhannya adalah melebihi 60% (Awang 2010; 2012).

Jadual 5: Bilangan komponen dan *Total Variance Explained* bagi konstruk PSAS

Komponen	<i>Extraction Sums of Squared Loadings</i>			<i>Rotation Sums of Squared Loadings</i>		
	Jumlah	% Varians	Kumulatif %	Jumlah	% Varians	Kumulatif %
1	3.272	20.451	20.451	2.333	14.580	14.580
2	2.352	14.697	35.148	2.293	14.333	28.912
3	1.471	9.194	44.342	1.829	11.434	40.346
4	1.449	9.055	53.397	1.534	9.587	49.934
5	1.120	6.999	60.396	1.479	9.241	59.174
6	1.024	6.398	66.794	1.219	7.619	66.794

Seterusnya adalah keputusan bagi pembahagian dimensi atau komponen. Jadual 6 menunjukkan enam dimensi atau komponen yang terbentuk hasil dari prosedur EFA ke atas 16 item PSAS. Nilai *factor loading* bagi setiap item adalah melebihi 0.6. Walau bagaimanapun, item p2 perlu dibuang kerana nilai *factor loading* tidak memenuhi syarat 0.6 (Awang 2015). Komponen 5 dan 6 juga tidak sesuai untuk digunakan kerana hanya satu item sahaja yang dikelompokkan ke dalam komponen tersebut. Maka, dari enam komponen, hanya empat yang sesuai dan memenuhi syarat yang ditetapkan dan boleh digunakan untuk mengukur konstruk sikap ibu terhadap corak aturan tidur kanak-kanak.

Jadual 6: Enam komponen dan item

<i>Rotated Component Matrix^a</i>						
	Komponen					
	1	2	3	4	5	6
p1						
p2					-.797	
p3					.782	
p4		.790				
p5		.699				
p6		.757				
p7				.646		
p8				.809		
p9	.756					
p10	.643					
p11	.768					
p12			.652			
p13						.746
p14	.614					
p15			.801			
p16			.715			

Keputusan Kebolehpercayaan

Menurut Azhar dan Nawawi (2004), kebolehpercayaan merujuk pada ciri-ciri instrumen yang digunakan yang dapat menghasilkan nilai atau jawapan yang sama apabila sesuatu pemboleh ubah itu diukur berkali-kali pada objek atau dalam keadaan yang sama. Sesuatu instrumen yang mengukur pemboleh ubah dengan tekal atau konsisten dikatakan mempunyai kebolehpercayaan yang tinggi (Mohd Majid, 1990). Dalam kajian ini, kebolehpercayaan item instrumen telah ditentukan dengan menggunakan ujian statistik *alpha cronbach*. Menurut Mohd Salleh dan Zaidatun (2003), sekiranya pekali *alpha cronbach* berada di antara 0.6 hingga 1.0 maka nilai ini menunjukkan item kajian diterima dan instrumen serta item tersebut tidak perlu ditukar. Jadual 7 menunjukkan nilai bagi pekali *alpha cronbach* yang mesti dipatuhi (Mohd Najib 1999):

Jadual 7: Nilai Pekali *Alpha Cronbach*

Julat (Positif/Negatif)	Kekuatan
0.0 – 0.2	Sangat Lemah
0.2 – 0.4	Lemah, Rendah
0.4 – 0.7	Sederhana
0.7 – 0.9	Tinggi, Kuat
0.9 – 1.0	Sangat Tinggi, Sangat Kuat

Sumber: Mohd Najib (1999)

Nilai kebolehpercayaan secara keseluruhan menunjukkan instrumen ini mempunyai ketekalan dalaman yang sederhana. Jadual 8 berikut menunjukkan nilai pekali *alpha cronbach* secara keseluruhan:

Jadual 8: Nilai kebolehpercayaan PSAS

Nilai Pekali	Kekuatan
0.625	Sederhana

Sumber: Kajian Lapangan (2016)

Nilai kebolehpercayaan mengikut komponen pula didapati berada pada tahap sederhana bagi kedua-dua komponen. Jadual 9 menunjukkan nilai pekali *Alpha Cronbach* mengikut komponen. Berdasarkan keputusan tersebut, nilai ketekalan dalaman bagi setiap komponen berada pada nilai antara 0.564 dan 0.749. Walaupun menurut Mohd Salleh dan Zaidatun (2003) bahawa nilai pekali *alpha cronbach* antara 0.6 hingga 1.0 adalah nilai yang boleh diterima, namun Awang (2012) berpandangan bahawa nilai *alpha cronbach* perlu mencapai minimum 0.7 bagi item untuk mencapai ketekalan dalamannya. Sehubungan dengan itu, merujuk hasil kajian ini, hanya komponen 1 dan 2 sahaja yang memenuhi syarat seperti yang dijelaskan oleh Awang (2012) di mana nilai pekalnya adalah 0.721 dan 0.749.

Jadual 9: Nilai kebolehpercayaan PSAS mengikut komponen

Komponen	Bilangan item	Nilai Pekali	Kekuatan
1	4	0.721	Tinggi, Kuat
2	3	0.749	Tinggi, Kuat
3	3	0.606	Sederhana
4	2	0.564	Sederhana

Sumber: Kajian Lapangan (2016)

KESIMPULAN

Keputusan *Exploratory Factor Analysis* (EFA) menunjukkan bahawa konstruk sikap ibu terhadap corak aturan tidur kanak-kanak dapat diukur menggunakan beberapa dimensi atau komponen dan setiap satunya diwakili oleh sejumlah item yang berkaitan. Berdasarkan keputusan kebolehpercayaan instrumen, item-item bagi komponen 1 dan 2 sahaja yang mengukur konstruk sikap ibu terhadap corak aturan tidur kanak-kanak ini dan menunjukkan ketekalan dalaman yang baik kerana nilai *alpha cronbach* bagi kedua-dua komponen tersebut melebihi syarat yang ditetapkan iaitu 0.7. Dengan itu, pengkaji dapat menyusun kembali item untuk setiap komponen tersebut bagi mengukur konstruk sikap ini dan seterusnya dapat menggunakannya untuk tujuan pengumpulan data bagi kajian sebenar.

RUJUKAN

- Awang, Z. (2011). *A handbook on SEM: Structural equation modelling*. Kelantan: Universiti Teknologi Mara.
- Awang, Z. (2012). *Research methodology and data analysis*. Penerbit Universiti Teknologi Mara Press.
- Awang, Z. (2012). *Structural equation modeling using AMOS graphic*. Penerbit Universiti Teknologi Mara.
- Awang, Z. (2015). *SEM made simple. A gentle approach to learning structural equation modeling*. Bandar Baru Bangi: MPWS Rich Resources.
- Azhar Harun & Nawi Abdullah. (2004). *Metodologi penyelidikan ekonomi dan sains sosial*. Singapura: Thomson Learning.
- Ball, H. L. 2002. Reasons to bed-share: why parents sleep with their infants. *Journal of Reproductive and Infant Psychology*. 20(4): 207-221.
- Ball, H. L. Breastfed infants in the first 6 months of life. 2007. *Infant and Child Development*. 16: 387-401.
- Chua, Y. P. (2006). *Kaedah dan statistik penyelidikan: Buku 1 – Kaedah penyelidikan*. Shah Alam: McGraw-Hill Education.
- Crawford, C. J. 1994. Parenting in Practices in the Basque Country: Implications of Infant and

- Childhood Sleeping Location for Personality Development. *Ethos*, 22(1), 42-82.
- Darling, N. & Steinberg, L. 1993, Parenting style as context: An integrative model. *Psychological Bulletin*. 113(3): 487-496.
- Hayes, M. J., Fukumizu, M., Troese, M., Sallinen, B. A. & Gilles, A. A. 2007. *Infant and Child Development*. 16: 403-416.
- Hobara, M. 2003. Prevalence of Transitional Objects in Young Children in Tokyo and New York. *Infant Mental Health Journal*, 24(2), 174-191.
- Huang, X. N. et. al. 2010. Co-sleeping and children's sleep in China. *Journal of Biological Rhythm Research*. Vol. 41(3): 169-181.
- Liu, X. C., Liu, L. Q., & Wang, R. Z. 2003. Bed Sharing, Sleep Habits, and Sleep Problems among Chinese School-aged Children. *Sleep*. 26(7), 839-844.
- Germo, G. R., Chang, E. S., Keller, M. A. & Goldberg, W. A. 2007. Child Sleep Arrangements and Family Life: Perspectives from Mothers and Fathers. *Infant and Child Development*. 16: 433-456.
- Keller, M. A. & Goldberg, W. A. 2004. Co-sleeping: Help of hindrance for young children's independence? *Journal of Infant and Child Development*. 13: 369-388.
- McKenna, J. J. & Volpe, L. E. 2007. Sleeping With Baby: An Internet-Based Sampling of Parental Experiences, Choices, Perceptions, and Interpretations in a Western Industrialized Context. *Infant and Child Development*, 16: 359-385.
- Medoff, D., & Schaefer, C. E. 1993. Children Sharing the Parental Bed: A Review of the Advantages and Disadvantages of Cosleeping. *Psychology: A Journal of Human Behavior*, 30(1), 1-9.
- Miyake, K., Chen, S., & Campos, J. J. 1985. Infant Temperament, Mother's Mode of Interaction, and Attachment in Japan: An Interim Report. *Monographs of the Society for Research in Child Development*, 50(1-2), 276-297.
- Morelli, G. A., Oppenheim, D., Rogoff, B. & Goldsmith, D. 1992. Cultural Variation in Infants Sleeping Arrangements—Questions of Independence. *Developmental Psychology*. 28(4), 604-613.
- Mohd Majid Konting. (1990). *Kaedah penyelidikan pendidikan*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Mohd Salleh Abu & Zaidatun Tasir. (2003). *Pengenalan kepada analisis data berkomputer SPSS 11.5 for windows*. Kuala Lumpur: Ventom Publishing.
- Ramamurthy, M. B. et. al. 2012. Effect of current breastfeeding on sleep patterns in infants from Asia-Pacific region. *Journal of Pediatrics and Child Health*. 48(2012), 669-674.

Nama: Suwaibah Zakaria
Institusi: ¹²³⁴Universiti Kebangsaan Malaysia
E-mel: ilhamsz@yahoo.com